

[112] Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite
Møte fredag den 18. juni 1971 kl. 11.15.

Møtet ble ledet av formannen, H e l g e S e i p .

Til stede var: Hagen (for Austrheim), K.M. Fredheim, Frydenlund, L. Granli, Guttorm Hansen, L. Korvald, Otto Lyng, Margith Munkebye, Annemarie Lorentzen (for T. Oftedal), Erling Petersen, H. Seip, S. Nybø (for K. Willoch), B. Ingvaldsen, Gunnar Alf Larsen, Magnus Andersen, I. Bakken, K.J. Brommeland, G. Garbo, Aase Lionæs, Arne Nilsen (for Sonja Ludvigsen), P. Thyness, I. Ulveseth, Johan A. Vikan, J. Østby.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Statsminister Trygve Bratteli, utenriksminister Cappelen, statsrådene Kleppe, Handelsdepartementet, Treholt, Landbruksdepartementet, og statsråd Hoem, Fiskeridepartementet.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet:

Fra Utenriksdepartementet: Statssekretær Stoltenberg, underdirektør Saxrud, underdirektør Holland, byråsjef Ølberg.

Fra Fiskeridepartementet: Konsulent Petter B. Haram.

Fra Handelsdepartementet: Statssekretær Ribu.

Fra Landbruksdepartementet: Direktør Ringen.

D a g s o r d e n :

Forhandlingene med EF – jordbruksopplegget.

Statsråd Treholt: Jeg går ut fra at alle medlemmene av den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite har fått dette memorandum. Det skulle da være unødvendig å gå gjennom det i detalj. Men jeg vil bare innledningsvis få gi en kort oversikt over hva memorandumet omhandler.

I punkt 1 er det vist til at det tidligere er overlevert flere memoranda som belyser norsk jordbruks stilling, struktur og problemer. I det følgende er det gitt en oversikt over hvor vi står nå, norsk jordbruksproduksjons størrelsesorden. I punkt 3 hvordan utviklingen har vært hittil i norsk jordbruk. I punkt 4 hvordan inntektsforholdene sannsynligvis vil bli dersom vi går inn i et utvidet fellesskap uten reservasjoner. I punkt 5 er det pekt på nødvendigheten av særordninger. I punkt 6 omfanget av disse særordninger. I punkt 7 hvordan vi nå løser våre jordbruksproblemer. I punkt 8 den fremtidige løsning. I punkt 9 berøres de linjer som er aktuelle å velge. I punkt 10 er de økonomiske organisasjoner berørt. Den norske regjering forutsetter at organisasjonenes funksjoner i markedsføring og markedsreguleringen kan opprettholdes. I punkt 11 er de særordninger som vi ber om, nærmere beskrevet. I punkt 12 er de [113] veterinære tiltak ganske kort berørt. Og det siste punkt gjelder finansieringen.

Under utarbeidelsen av utkastet til memorandum har det, i overensstemmelse med det som er bebudet i stortingsmeldingen, vært holdt nøye kontakt med

jordbruksorganisasjonene. Representanter for organisasjonene har vært med i de utvalg som har utarbeidet de forskjellige memoranda, og representanter for organisasjonene har også vært med på møter hvor landbruksministeren og representanter for Landbruksdepartementet har deltatt. Det har i alt vært tre slike møter. Organisasjonene har prinsipielt gitt uttrykk for at de mener at avskjermingslinjen, eller vernelinjen, burde vært valgt. Regjeringen har etter en samlet vurdering kommet til at vi bør velge mellomlagslinjen.

Når det så gjelder selve behandlingsmåten, har organisasjonene uttrykt tilfredshet med den. Jeg vil gjerne få lov å referere sluttsatsen i det notat som foreligger fra forhandlingene, idet jeg gjorde klart der at Regjeringen fulgte opp det tilsagn som var gitt i St.meld. nr. 90 om å holde kontakt med organisasjonene under utarbeidelsen av forhandlingsopplegget og under de videre forhandlinger. Representanter for samtlige tre organisasjoner ga uttrykk for at de var tilfreds med den måten som dette løfte var fulgt opp på under behandlingen av forhandlingsopplegget.

Jeg vet ikke om det er nødvendig å hefte mer tid når en har fått dette på forhånd og har hatt anledning til å lese gjennom det.

Formannen: Jeg takker for redegjørelsen. Er det noen spørsmål eller kommentarer?

Lars Korvald: Vi har fått dette notatet i dag. Som vanlig er det stemplet fortrolig. Imidlertid har jo landbruksministeren offentlig tidligere gitt uttrykk for det som er det vesentlige i denne sammenheng, nemlig hvilken linje man vil følge, enten mellomlagslinjen eller avskjermingslinjen. Det forekommer meg, når man tenker på forhandlingene, at det ikke er så gunstig at man offentliggjør dette før man reiser til forhandlingene, og også før man har rådført seg med denne komite. Det førte til at man fikk en delvis åpen debatt om dette spørsmålet i Stortinget.

Når det så gjelder selve saken, er det vel mange spørsmål man er enige om: at de særordninger man får for jordbruket, må være varige, de må omfatte hele landet, ikke bare deler av det, at man gjennom prisene skal oppnå det som landbruket skal ha kombinert med kostnadsrefusjonstiltak, jeg tror særlig det er meget viktig, at man på nasjonal basis må kunne bestemme over de faktorer som er avgjørende når det gjelder gjennomføringen av tiltakene.

Når det så gjelder enten man skal følge mellomlagslinjen eller avskjermingslinjen, er det vel slik at man ikke i noe tilfelle vil kunne følge bare den ene linje helt for alle produkter. Det vil vel bli spørsmål om mer eller mindre av den ene og den andre når man kommer fram til en avtale. Det [114] spørsmål jeg nettopp nevnte, tror jeg for øvrig er avhengig av selve forhandlingsposisjonen, det er spørsmål om avtaler. Jeg ser det også i forhold til Landbruksfondet. Ved å velge mellomlagslinjen er man kanskje sikker på at man kan få av Landbruksfondet. Jeg tror ikke man kan si at man ikke får av fondet om man følger avskjermingslinjen. Spørsmålet er gjenstand for avtaler. Man kan gjennom avtaler også få av Landbruksfondet om man følger avskjermingslinjen. Det kommer vel an på den

forhandlingsposisjon man står i. Jeg tror at man ville ha stått sterkere i sin forhandlingsposisjon hvis man i all fall som utgangspunkt hadde valgt avskjermingslinjen.

Når det så gjelder notatet, ser jeg på side tre, siste avsnitt i punkt 6:

«Den norske regjering er ellers innstilt på å finne fram til løsninger av de norske jordbruksproblemer som er mest mulig i samsvar med prinsippene for den felles jordbrukspolitikken».

Hele opplegget er lagt opp etter det, så for så vidt kan det gjerne stå, men jeg tror det vil være betimelig at et slikt avsnitt ikke inngår i forhandlingsopplegget.

I punkt 8 står det i siste punktum:

«Denne løsning gjør det mulig for Norge å akseptere det felles jordbruksmarked og det felles markedsprisinivå, —»

Jeg forutsetter da at man med dette uttrykket, markedsprisinivå, det ligger vil implisitt i det, men jeg vil bare forsikre meg om at det er slik, mener forbruksnivå. Det er jo for øvrig denne ordningen som jordbruksorganisasjonene har sagt nei til. De har ønsket et annet utgangspunkt i forhandlingene

Johan A. Vikan: Jeg skal ikke bruke særlig lang tid, for det som jeg hadde tenkt å si, sa hr. Korvald.

Dessuten er situasjonen den at en del av det som man eventuelt ville funnet naturlig å drøfte her i dag, hadde man anledning til å drøfte i Stortinget i går og i forgårs, slik at det er ikke sikkert det er så mye mer som står igjen. Så så forferdelig mye av det som står i det dokument vi har fått, kan ikke kalles fortrolig lenger.

Jeg vil i likhet med hr. Korvald gi uttrykk for at jeg tror at rent forhandlingsmessig og forhandlingsteknisk burde man ha lagt seg på den linje som organisasjonene har hatt i lang tid som utgangspunkt, slik at man kunne ha fått spikret fast hva norsk landbrukspolitikken i dag er, og ut fra det kunne ha kommet fram til en løsning. Nå går man den motsatte vegen. Man søker å finne fram til en ordning som Fellesskapet vil godkjenne, og det er etter min oppfatning som utgangspunkt og utgangsposisjon i en forhandling ikke den beste. Man prøver jo normalt å presentere det maksimale, og det maksimale vil jeg i dette tilfelle si at vernelinjen dekker. Det er forskjellige oppfatninger her. Jeg vil gjerne reservere meg på dette punkt som er vesentlig, og den samme reservasjon vil de andre som tilhører Senterpartiet, ha.

[115] Når det gjelder den beskrivelse som i dette memorandumet er gitt av norsk jordbruk, vil jeg si at den er utmerket. Det gir et godt bilde av de problemer som norsk jordbruk har, og som det er naturlig å presentere på dette tidspunkt i forhandlingsposisjonen. Når denne reservasjonen er tatt, kan jeg godkjenne det som for øvrig er sagt. Jeg har ikke særlig mye å innvende mot det.

Som jeg kom inn på i Stortinget i går og forleden, er imidlertid industrien i høy grad involvert i vårt jordbruk, og jordbruksproduksjonen er mer rettet mot industrien enn egentlig mot markedet. Dessuten er vår jordbruksproduksjon ikke stor i europeisk sammenheng, og jeg for mitt vedkommende har vanskelig for å tenke meg på hvilken måte vår industri skal kunne greie seg når den får en vareflom

fra Fellesmarkedet å konkurrere med – ikke fordi industrien er dårlig, men fordi belastningen blir for stor for små enheter. Noe av det jeg i grunnen savner i dette memorandumet, er en nøyere påpekning av de problemer som en møter på det feltet. De er så vidt nevnt i forbindelse med potetproduksjonen og industrien på det feltet, men det er ganske klart at eksempelvis konserverindustrien når det gjelder bær og frukt også vil komme i en veldig vanskelig og utsatt stilling.

Jeg fikk ikke noe svar på mitt spørsmål til landbruksministeren i Stortinget. Det gjaldt jo forhandlingstemaet, og at vi søker etter løsninger, forstår jeg meget godt. Det er ikke noen grunn til å presse når man står i en forhandlingsposisjon, slik vi gjør nå, men jeg kunne kanskje være tilbøyelig til å gjenta spørsmålet i dette forum fordi det her ikke er vanskeligheter slik sett – altså om Regjeringen har noen tanker om på hvilken måte man eventuelt skal legge opp dette når det gjelder situasjonen for den landbruksindustri som jeg her har vært inne på.

Statsråd Kleppe: Når det gjelder selve valget av forhandlingsopplegg, altså spørsmålet om avskjermingslinjen eller mellomlagslinjen, har det vært meget nøye vurdert – først i forhandlingsdelegasjonen, hvor man utarbeidet begge alternativer i detalj, og i forbindelse med det opplegg som her foreligger. Det er hensikten at man skal få det samme resultat gjennom begge linjer, men gjennom mellomlagslinjen skulle man ha større mulighet for å få støtte fra fondet.

Hr. Korvald var inne på at en også skulle få støtte hvis en valgte avskjermingslinjen. Etter å ha vurdert erfaringer fra en rekke land med liknende problemer og som har spesielle særordninger for landbruket, har en funnet at det ville være uklokt å velge en slik linje.

Dette henger sammen med finansieringss spørsmålet i forhold til Fellesskapets jordbruksfond, hvor vi i første omgang skal betale inn en viss del av bruttonasjonalproduktet, 1.66 %, i en overgangsperiode som kan dreie seg om 8 år fremover. Deretter skal man betale inn toll, avgifter i forbindelse med jordbruks- og fiskeriordningen og en viss del av merverdiavgiften. Det kommer først i 1980-årene, så det er langt fram i tiden. [116] Men i all fall må vi være sikre på at det blir balanse mellom det vi betaler inn og det som vi får ut av fondet.

Det er et viktig punkt i denne forbindelse at jordbruksvarer i Fellesskapet er noe langt mer enn det som dekkes av vårt jordbruk. Det omfatter mange ting som vi ikke produserer her i landet. Sukker, mais, vin osv. er viktige landbruksvarer for dem. I en forhandlingssituasjon er det viktig å få understreket at vi betyr noe som importører. De fleste av disse produkter representerer ikke noe problem for oss rent jordbruksteknisk. Det vi legger opp til av særordninger, gjelder bare en del av det samlede jordbruk i Fellesskapet. Vi vil faktisk bidra nokså mye i form av importavgifter og eksportmuligheter, og vi må være sikre på å få støtte fra fondet.

Etter å ha vurdert det meget nøye, har vi kommet til at den linjen som her er foreslått, i prinsippet er likeverdig med avskjermingslinjen, men at den siste ikke innebærer samme muligheter som mellomlagslinjen for at vi får støtte fra Jordbruksfondet.

Det kan vel uten videre sies, selv om det ikke er sagt i dette memorandum, at vi i fremtiden må regne med at den norske stat må bære en del av utgiftene, og samtidig også få støtte fra Landbruksfondet. Vi regner som sagt med at det blir vanskelig å oppnå dette innenfor rammen av avskjermingslinjen. I det innlegg utenriksministeren vil holde i Brussel ved overleveringen av memorandumet, vil han nevne at jordbruksorganisasjonene har foretrukket avskjermingslinjen, slik at den diskusjon vi har hatt internt også skal bli kjent for motparten.

Nå har man reist spørsmålet om det er klokt forhandlingsopplegg å ikke begynne med å kreve maksimum. For det første tror jeg at de to linjene er likeverdige, og vi vil ikke uten videre oppfatte avskjermingsalternativet som en maksimumslinje. Men under en hver omstendighet kan man ikke sammenlikne den interne diskusjon i Norge med den forhandlingsposisjon vi er i overfor Fellesskapet. Der er det tross alt en litt annen type forhandlinger. Vi har den erfaring fra andre lands løsninger at det lønner seg å diskutere på premisser som motparten begriper. Diskusjonen av våre spesielle problemer bør legges opp slik at vi øker våre muligheter for å få godtatt våre særordninger innen en ramme som Fellesskapet ellers opererer i. Vi sier derfor at vi godtar Fellesskapets landbrukspolitik generelt sett, men at det som er jordbruk i Norge, må omfattes av særordninger. Vi holder oss på den måten innen en ramme som de er vant til å tenke i. Det som betyr noe for oss, er vel ikke formen, men de inntekter som vi oppnår.

Når det gjelder industrien, er det klart at det er et viktig punkt. Vi er faktisk ikke kommet så langt at vi er kommet gjennom det problemet. Vi er fullt oppmerksom på det som hr. Vikan sa. Vi vil komme tilbake til dette i et spesielt opplegg.

Erling Petersen: I punkt 9 står det:

«Løsningene må for øvrig utformes slik at jordbruksbefolkningen [117] kan sikres inntekter på linje med det som oppnås i andre yrker.»

Det er jo en vel kjent formulering, men den er jo helt upresis. Og hvor upresis den er, har vi nå fått statistisk belyst. Det er nettopp kommet en meget stor inntektsundersøkelse når det gjelder jordbruket. Vi vet at det er kolossal forskjell på inntekten hos én jordbruker og en annen. Men hvis man studerer statistikken og ser hvor stor spredningen er, selv om man opererer med grupper, blir det nesten meningsløst å snakke om «jordbruksbefolkningen». Spørsmålet er hvilket av disse nivåer det er man tar sikte på. Her finner man grupper som har ned til en sjettedel eller en åttendedel av det andre grupper har. Jeg tror at i andre næringer vil man vanskelig finne så store forskjeller på inntekter.

Det er også andre problemer som reiser seg. Jeg skal ikke gjøre noe mer ut av det enn å nevne dette materialet, men la oss f.eks. ta oppdeling etter driftsmåte. Hvis man driver med kornproduksjon på et lite bruk på inntil 20 mål, kan man etter denne statistikk presentere en inntekt på nesten 16 000 kr. Spørsmålet er jo da også – især for dem som skal betale denne støtten: Hvor mange arbeidstimer går det med for å tilstå og høste inntil 20 mål kornareal? Og: Er det riktig å bruke en årsarbeidskraft – samfunnsmessig – på en slik aktivitet? Det er et ubehagelig spørsmål, men når en

studerer denne statistikken i detalj, kommer en inn på nokså mange av disse problemene.

Nettopp dette med jordbruksbefolkningen og nivået har etter min mening ikke noe egentlig innhold med mindre man ser på den kolossale spredning som allerede er. Og spørsmålet er: Skal man bevare denne spredningen, skal man trykke den sammen eller skal man ta sikte på et bestemt nivå i denne strukturen?

Jeg vet ikke om det kan sies noe om det problemet?

Statsråd Kleppe: Det som er meningen med denne formulering, er det som Stortinget har gitt uttrykk for flere ganger i sin inntektsmålsetting, og den presisjonsgrad som Fellesskapets målsetting har for dette området er ikke større enn den norske og heller ikke enn den som memorandumets formulering har. Fellesskapet har forutsatt at familiebruk skal gi grunnlag for en rimelig inntekt. Jeg synes det svarer godt til den norske målsetting.

En annen ting er selvfølgelig at man er langt fra å oppfylle målsettingen å sikre rimelig inntekt til alle jordbrukere og en rimelig inntektsfordeling innen næringen. Det som har vært vår mening, er å gjenta det som er sagt i Stortinget mange ganger, og det er noe som Fellesskapet meget godt forstår, fordi de setter seg liknende målsettinger.

Svenn Stray: Jeg vil gjerne gi uttrykk for at jeg er enig i det forhandlingsopplegg som her presenteres, og at jeg også synes det er et opplegg som er klokt formulert ut fra den forhandlingsposisjon vi står overfor akkurat på dette felt.

[118] Når det gjelder valg av en linje, er det riktig at det jordbruksorganisasjonene har holdt på nokså energisk, er den såkalte avskjermingslinjen. Ved valg av to etter min mening for den produserende jordbruker likeverdige linjer med hensyn til inntektsresultat, tror jeg man må være villig til å legge vekt på et videre samfunnsmessig synspunkt. Og det er etter min mening ikke tvil om at mellomlagslinjen, som her er valgt som hovedlinje, har vesentlige fordeler fremfor avskjermingslinjen.

I tillegg til det som handelsministeren nevnte, som jo er meget vesentlig, dette at vi må sørge for en linje som sikrer oss mest mulig i retur av de midler som vi skal betale inn til Fellesskapet, vil jeg også peke på at denne linje som her er valgt, sikrer at vi ikke får høyere leveomkostningsnivå i Norge enn i Fellesskapet for øvrig, hvilket er vesentlig når vi skal konkurrere på like vilkår uten restriksjoner og toll med hele dette markedet.

Hvis man trekker inn det som hr. Vikan nevnte, nemlig næringsmiddelindustrien, kan jeg ikke skjønne annet enn at mellomlagslinjen må også være et helt avgjørende pluss for at den industri i Norge skal kunne overleve, for det vil i hvert fall sikre at denne industri får råvarer uten dyrere priser enn tilfellet ville være i de øvrige Fellesskaps-landene. For øvrig er vel forholdet det at næringsmiddelindustrien sikkert vil ha visse vanskeligheter i forbindelse med tilpasning til Fellesskapet, men jeg tror ikke man skal se så alt for pessimistisk på

denne industris posisjon, for jeg skulle tro at den også vil få store muligheter innenfor det store marked som den da kan operere på.

Det er ikke noen som forbyr norsk næringsmiddelindustri å selge utenfor landets grenser, og når man kan sikres råvarer til ikke høyere priser enn det som de tilsvarende virksomheter har i Fellesskaps-landene for øvrig, må jeg si at jeg ikke helt deler det pessimistiske syn på denne industris fremtid som jeg vet at enkelte har. Det er klart at man her trenger en viss overgangstid, men det vil man bli sikret i alle fall.

Jeg tror også det er meget klokt at man behandler denne saken særskilt og ikke trekker den inn i forbindelse med jordbruket. Å trekke industripolitiske synspunkter inn i forbindelse med selve jordbruksordningen for oss, selv om det dreier seg om næringsmiddelindustri, tror jeg i den sammenheng ville være å gjøre norsk jordbruk i forhandlingene en bjørnetjeneste. Jeg tror det er meget riktig at det ikke blir gjort.

Ingvar Bakken: Hr. Korvald reiste spørsmålet om dette forhandlingsopplegget for jordbruket burde vært holdt hemmelig til etter at dette møtet var holdt. Det vil vel da si at det ikke burde vært berørt i stortingsdebatten i går og i forgårs. Jeg ser det slik at det var vanskelig å unngå dette spørsmålet i den markedsdebatten som vi nettopp har avviklet, og at det kanskje var en fordel at det der ble gjort klart hvilken linje i hovedtrekk Regjeringen mente å satse på i de forhandlingene som skal påbegynnes i Brussel til uka. Jeg synes nok at det hadde vært mer betenkkelig om markedsdebatten i Stortinget hadde gått sin gang uten at dette spørsmålet hadde blitt gjort kjent.

[119] Når det gjelder norsk landbrukspolitikk og Fellesskapets landbrukspolitikk, er de vesensforskjellige. Om vi da skal velge avskjermingslinjen eller mellomagslinjen, må i første rekke bli et hensiktsmessighetsspørsmål. Når en hele tida har for øye at verken produsent eller forbruker i Norge skal føle noen ulempe i forhold til den jordbrukspolitikk som vi har hatt hittil, skulle ikke dette spørsmålet etter min oppfatning være så stort.

Så var det til hr. Erling Petersen i forbindelse med spørsmålet om inntektsfastsettingen i jordbruket. Det er ikke så vanskelig som det kan se ut til når en leser den statistikk hr. Erling Petersen refererte til. Sammenligningsgrunnlaget er klart presisert når det gjelder jordbruket. Det bygger på inntekten til en jordbruker som har helårsbeskjeftigelse som jordbruker, eller hovedbeskjeftigelse i jordbruket, og gjennomsnittsinntekten for en industriarbeider. At det likevel blir store variasjoner, har sammenheng med driftsopplegg og i hvilken utstrekning vedkommende har hovedinntekt i jordbruket. Så i praksis i forhandlingene er ikke dette spørsmålet om inntektsfastsettingen så uoverkommelig.

Formannen: Jeg har notert meg selv før handelsministeren, bare for et par bemerkninger i forbindelse med spørsmålet om avskjermingslinjen eller mellomagslinjen.

Dette spørsmålet har vært fremme i diskusjonen eller i all fall i overveielser en tid, og det har vel vært kjent for komiteens medlemmer selv om det muligens ikke har vært noen direkte debatt om det i komiteen.

Da vi fikk de første oppleggene til de mer faktiske deler av det materiale som ble sendt til Brussel, kom de to hovedsynspunktene klart fram, og det har hele tiden vært på det rene at organisasjonene der prinsipielt har holdt på avskjermingslinjen. Men det har også vært temmelig på det rene at en kan nå praktisk talt samme resultat begge veier, og at en gjennom hele denne perioden da disse spørsmål har vært diskutert, har foretatt avveining ut fra det hensyn. Jeg tror for min del ikke det er noen grunn til å legge avgjørende vekt på den ene eller andre tekniske måten å gå fram på her. Jeg vil i den sammenheng vise til at den forrige landbruksminister gjentatte ganger offentlig i presseintervju og på annen måte har gjort gjeldende det syn at her må man velge mellom to praktiske forhandlingslinjer som i og for seg kan gi samme resultat. Så jeg tror man må kunne stå fritt i det tekniske valget, uten at man dermed går vesentlige landbruksinteresser for nær. Når en da i tillegg har det forbrukerhensyn som etter min mening gjør seg gjeldende, er jeg tilbøyelig til å tro at det er et riktig valg Regjeringen har truffet i vurderingen mellom de to tekniske former som vi her har presentert. Jeg synes det er helt riktig at landbruksministeren gjør oppmerksom på at jordbruksorganisasjonene har et [120] annet syn. Derimot tror jeg ikke det bør bre seg den oppfatning at det reelt for norsk jordbruk betyr en svakere inntektsmessig posisjon enten man går fram etter den ene eller andre tekniske hovedlinje, eller at det er noe ønske om å nå ulike faktiske resultater. På de premissene er jeg for så vidt enig i det hovedsynspunkt som er kommet til uttrykk i opplegget her.

Handelsminister Kleppe: I anledning noe hr. Stray sa, vil jeg bare få presisere dette: Grunnen til at vi behandler næringsmiddelindustrien spesielt, er ikke at vi ikke kan se at det er en klar sammenheng mellom jordbruket og viktige deler av denne industrien, men fordi det er teknisk vanskelig å finne løsninger. Det er en meget klar sammenheng, og den vil vi legge vekt på.

Karl J. Brommeland: Det var bare en bemerkning i anledning hr. Bakkens innlegg. Det var vel ikke hr. Korvalds poeng dette at man ikke skulle ha drøftet landbrukstiltak i debatten i går og i forgårs. Der kom vi inn på avskjermingslinjen og mellomlagslinjen. Men det er det som flere av oss har undret seg over, at Regjeringens opplegg ble kunngjort av landbruksministeren i «Arbeiderbladet» før synspunktet i det hele tatt hadde vært forelagt i denne komite. Så vidt meg bekjent, må det være brudd med det som er vanlig praksis. Jeg har inntrykk av at når det gjelder fiskeripolitikken og andre ting, var det vi i denne komite som først fikk anledning til å drøfte og eventuelt gi råd i forbindelse med Regjeringens opplegg. Det var vel det som var poenget. Jeg synes det er det riktige for fremtiden også.

Statsråd Treholt: Det var bare et par rettelser jeg vil få gjøre nå. Jeg skulle ha tatt det innledningsvis, jeg forsømte det da. På side 3, andre linje, står det

«hageprodukter», det skal være «hagebruksprodukter». På side 5 under punkt c, andre linje, står det «fisk», det skal være «flesk».

Utenriksminister Cappelen: Bare en liten bemerkning i forbindelse med det hr. Korvald kom inn på, nemlig at landbruksministeren hadde gjort kjent at Regjeringen ville velge mellomlagslinjen. Jeg vil bare i den forbindelse bemerke at det selvsagt vil være en normal fremgangsmåte at Regjeringens forhandlingsopplegg ikke blir offentliggjort, i hvert fall ikke før det er fremlagt i Brussel. Det er klart det er en hovedlinje som må følges. Som formannen nevnte, har spørsmålet om forhandlingsopplegget for jordbruket ligget i luften nokså lenge. Den offentliggjørelse som fant sted, har ikke skadet forhandlingssituasjonen i og for seg. Jeg skulle tro at landbruksministeren med å gjøre dette så pass utførlig kjent som han gjorde, kanskje dermed lyktes i å få en reaksjon fra landbruksorganisasjonenes side på dette opplegget, hvilket han da faktisk har fått gjennom de drøftelser som er ført. Jeg vil gjerne ha understreket at det er selvfølgelig ikke normal fremgangsmåte, men vesentlige interesser i denne sak er ikke blitt skadet.

[121] Lars Korvald: Jeg må vel da ha lov til å oppfatte utenriksministeren slik, selv om han ikke sa det direkte, at man ønsker for fremtiden å gå frem på den vanlige måte, idet man legger disse memoranda fram for den utvidede komite og rådfører seg med den. Det er jo det det heter i terminologien her. Og for så vidt skulle man anta at det også er vanlig praksis at man tar seg ad notam det som sies her, slik at det ikke skal bli vanlig praksis at man får opplegget i avisene først – et fastlåst opplegg, får man vel kalle det når det kommer fra Regjeringen – før det behandles her. Det var mitt poeng i saken. Og reaksjonen fra de organisasjoner man rådfører seg med, skal komme frem i interne møter, og jeg går ut fra at de da sier det de har på hjertet.

Formannen: Jeg oppfattet utenriksministeren slik at han ville anse en fremgangsmåte som den hr. Korvald har skissert, for å være den som bør følges.

Er det flere som ønsker ordet til denne saken?

Ønsker utenriksministeren å forebringe noe annet?

Jeg erklærer da møtet for hevet.

Møtet hevet kl. 12.